Test Booklet No.
ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੰ.

Subject : HISTORY
Code : 314 EPB
Medium : English and Punjabi

Test Booklet Code
ਟੈਸਟ ਬੁੱਕਲੇਟ ਕੋਡ

D

(Do not open this Test Booklet until you are asked to do so)

(ਇਹ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹੋ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ

*Time Allowed : **45** minutes* *ਸਮਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ : **45** ਮਿੰਟ*	*Maximum Marks : **200*** *ਕੁੱਲ ਅੰਕ : **200***	*Total Questions : **50*** *ਕੁੱਲ ਸਵਾਲ : **50***	*Number of questions to be answered : **40*** *ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ : **40***

Kindly read the Instructions given on this Page and Back Page carefully before attempting this Question Paper.
ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਪੰਨੇ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ।

Important Instructions for the Candidates :

1. This Test Booklet contains **50** questions printed in English and Punjabi. Out of these, the candidate is required to answer any **40** questions. If a candidate answers more than 40 questions, the first 40 answered questions will be considered for evaluation.
2. When you are given the OMR Answer Sheet, fill in your particulars on it carefully with **blue/black** ball point pen only.
3. Use only Blue/Black Ball Point Pen for marking responses.
4. The CODE for this Test Booklet is **D**. Make sure that the CODE printed on the OMR Answer Sheet is the same as that on this Test Booklet. Also ensure that your Test Booklet No. and OMR Answer Sheet No. are exactly the same. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of both the Test Booklet and the OMR Answer Sheet. No claim in this regard will be entertained after five minutes from the start of the examination.
5. Before attempting the question paper kindly check that this Test Booklet has total **28** pages and OMR Answer Sheet consists of one sheet. At the start of the examination within first five minutes, candidates are advised to ensure that all pages of Test Booklet and OMR Answer Sheet are properly printed and they are not damaged in any manner.
6. Each question has four answer options. Out of these four options choose the **MOST APPROPRIATE OPTION** and darken/blacken the corresponding circle on the OMR Answer Sheet with a Blue/Black Ball Point Pen.
7. Five (5) marks will be given for each correct answer. One (1) mark will be deducted for each incorrect answer. If more than one circle is found darkened/blackened for a question, then it will be considered as an incorrect answer. Unanswered questions will be given no mark.

P.T.O.

ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ :

1. ਇਸ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ **50** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਛਪੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ **40** ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ 40 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ 40 ਦਿੱਤੇ ਉੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
2. ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਤੇ ਸਿਰਫ **ਨੀਲੇ/ਕਾਲੇ** ਬਾਲ ਪੁਆਇੰਟ ਪੈੱਨ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਵੇਰਵੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਭਰੋ।
3. ਉੱਤਰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਨੀਲੇ/ਕਾਲੇ ਬਾਲ ਪੁਆਇੰਟ ਪੈੱਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।
4. ਇਸ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦਾ **ਕੋਡ D** ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ 'ਤੇ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ **ਕੋਡ** ਉਹ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ 'ਤੇ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਕੋਡ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਨੰਬਰ ਬਿਲਕੁਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਖ-ਵਖ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੁਰੰਤ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਲੈ ਲਵੇ । ਇਮਤਿਹਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
5. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਹਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਲਵੋ ਕਿ ਇਸ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ **28** ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਇੱਕ ਸ਼ੀਟ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।
6. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਚਾਰ ਉੱਤਰ ਵਿਕਲਪ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ **ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵੇਂ ਵਿਕਲਪ** ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੀਲੇ/ਕਾਲੇ ਬਾਲ ਪੁਆਇੰਟ ਪੈਨ ਨਾਲ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਗੂੜ੍ਹਾ/ਕਾਲਾ ਕਰੋ।
7. ਹਰੇਕ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਈ ਪੰਜ (5) ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰੇਕ ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਲਈ ਇੱਕ (1) ਅੰਕ ਕੱਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੱਕਰ ਗੂੜ੍ਹੇ/ਕਾਲੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਤਰ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕ.ਪ.ਪ.

Name of the Candidate (in Capital Letters) : _____
ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਨਾਮ (ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ) :

Application Number (in figures) : _____
ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ (ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ) :

Roll Number (in figures) : _____
ਰੋਲ ਨੰਬਰ (ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ) :

Centre of Examination (in Capital Letters) : _____
ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰ (ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ) :

Candidate's Signature : _____ Invigilator's Signature : _____
ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ : ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦੇ ਦਸਤਖਤ :

Facsimile signature stamp of Centre Superintendent : _____
ਸੈਂਟਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀ ਦਸਤਖਤ ਮੋਹਰ :

1. Which of the following statements are correct ?

(A) Harappan seal was a most distinctive artifact of the Harappan Civilization.

(B) Harappan seal motifs conveyed a meaning to those unable to read it.

(C) Harappan seals had Sanskrit script on them.

(D) Harappan seals had Pali and Prakrit inscriptions on them.

(E) Some Harappan seals show wider spacing of script from right and cramping on the left.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) and (D) only

(2) (C), (D) and (E) only

(3) (A), (B) and (E) only

(4) (A), (C) and (D) only

2. Match **List-I** with **List-II** :

List-I	**List-II**
(A) Kushanas	(I) Piyadassi
(B) Ashoka	(II) Devputra
(C) Samudragupta	(III) Court-poet
(D) Harisena	(IV) Prayaga Prashasti

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (III)

(2) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(3) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

3. Name the first site from where the Indus Valley Civilization was discovered.

(1) Harappa

(2) Rakhigarhi

(3) Hulas

(4) Sinauli

SPACE FOR ROUGH WORK

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਹਨ ?

(A) ਹੜਪਾ (Harappan) ਮੋਹਰ ਹੜਪਾ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਲੱਖਣ ਕਲਾਕਾਰੀ ਸੀ ।

(B) ਹੜਪਾ (Harappan) ਮੋਹਰ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ ।

(C) ਹੜਪਾ (Harappan) ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਲਿਪੀ ਸੀ ।

(D) ਹੜਪਾ (Harappan) ਮੋਹਰਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਲਿਖਤਾਂ ਸਨ ।

(E) ਹੜਪਾ (Harappan) ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਮੋਹਰਾਂ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਸਕ੍ਰਿਪਟ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਖਿਚਾਅ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) ਸਿਰਫ (A) ਅਤੇ (D)
(2) ਸਿਰਫ (C), (D) ਅਤੇ (E)
(3) ਸਿਰਫ (A), (B) ਅਤੇ (E)
(4) ਸਿਰਫ (A), (C) ਅਤੇ (D)

2. **ਸੂਚੀ-I** ਦਾ ਮਿਲਾਨ **ਸੂਚੀ-II** ਨਾਲ ਕਰੋ :

ਸੂਚੀ-I	**ਸੂਚੀ-II**
(A) ਕੁਸ਼ਾਨਾ	(I) ਪਿਆਦਾਸੀ
(B) ਅਸ਼ੋਕ	(II) ਦੇਵ ਪੁਤਰ
(C) ਸਮੁੰਦਰਗੁਪਤ	(III) ਅਦਾਲਤ-ਕਵੀ
(D) ਹਰੀਸ਼ਨਾ	(IV) ਪ੍ਰਯਾਗ ਪ੍ਰਸ਼ਸਤੀ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (III)
(2) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(3) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)
(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

3. ਉਸ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜਿੱਥੋਂ ਸਿੰਧੂ ਘਾਟੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

(1) ਹੜਪਾ
(2) ਰਾਖੀਗੜ੍ਹੀ
(3) ਹੁਲਾਸ
(4) ਸਿਨੌਲੀ

SPACE FOR ROUGH WORK

4. Match **List-I** with **List-II** :

List-I	List-II
(A) Alexander Greenlaw	(I) Documenting the inscriptions on the temple walls
(B) John Marshall	(II) Visits Vijayanagara in 1800
(C) J.F. Fleet	(III) Conservation works of Vijyayanagara began under him
(D) Colin Mackenzie	(IV) Detailed photography at Hampi

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (II), (D) - (I)

(2) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (I), (D) - (II)

(3) (A) - (IV), (B) - (I), (C) - (III), (D) - (II)

(4) (A) - (I), (B) - (IV), (C) - (III), (D) - (II)

5. Match **List-I** with **List-II** :

List-I	List-II
(A) Duarte Barbosa	(I) Morocco
(B) Marco Polo	(II) Spain
(C) Ibn Battuta	(III) Portugal
(D) Antonio Monserrate	(IV) Italy

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(2) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

(3) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (IV), (D) - (II)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (II), (D) - (I)

SPACE FOR ROUGH WORK

4. **ਸੂਚੀ-I** ਦਾ ਮਿਲਾਨ **ਸੂਚੀ-II** ਨਾਲ ਕਰੋ :

ਸੂਚੀ-I	**ਸੂਚੀ-II**
(A) ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ ਗ੍ਰੀਨਲਾਅ	(I) ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀਕਰਨ
(B) ਜੌਨ ਮਾਰਸ਼ਲ	(II) 1800 ਵਿੱਚ ਵਿਜੈਨਗਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ
(C) ਜੇ.ਐੱਫ. ਫਲੀਟ	(III) ਵਿਜੈਨਗਰ ਦੇ ਸੰਭਾਲ ਕਾਰਜ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ
(D) ਕੋਲਿਨ ਮੈਕੇਂਜ਼ੀ	(IV) ਹੰਪੀ ਵਿਖੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (II), (D) - (I)

(2) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (I), (D) - (II)

(3) (A) - (IV), (B) - (I), (C) - (III), (D) - (II)

(4) (A) - (I), (B) - (IV), (C) - (III), (D) - (II)

5. **ਸੂਚੀ-I** ਦਾ ਮਿਲਾਨ **ਸੂਚੀ-II** ਨਾਲ ਕਰੋ :

ਸੂਚੀ-I	**ਸੂਚੀ-II**
(A) ਦੁਆਰਤੇ ਬਾਰਬੋਸਾ	(I) ਮੋਰਾਕੋ
(B) ਮਾਰਕੋ ਪੋਲੋ	(II) ਸਪੇਨ
(C) ਇਬਨ ਬਤੂਤਾ	(III) ਪੁਰਤਗਾਲ
(D) ਐਂਟੋਨੀਓ ਮੋਨਸੇਰੇਟ	(IV) ਇਟਲੀ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(2) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

(3) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (IV), (D) - (II)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (II), (D) - (I)

6. Match **List-I** with **List-II** :

List-I	List-II
(A) Pataliputra	(I) Prakrit name of Rajgir, Bihar
(B) Rajgaha	(II) Present day Coastal Odisha
(C) Kalinga	(III) Present day Patna
(D) Arthasastra	(IV) Kautilya

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (III), (B) - (I), (C) - (II), (D) - (IV)
(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)
(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)
(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

7. Which of the following statements are correct ?

(A) Mahabharata has over 1,00,000 verses.

(B) Mahabharata was written by Valmiki.

(C) V.S. Sukthankar is associated with the critical edition of Mahabharata.

(D) The critical edition of Mahabharata took 47 years to complete.

(E) The critical edition of Mahabharata ran into over 13,000 pages.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) and (B) only
(2) (B) and (E) only
(3) (A), (C), (D) and (E) only
(4) (B) and (C) only

8. Match **List-I** with **List-II** :

List-I	List-II
(A) Kula	(I) Larger network of kinfolk
(B) Jati	(II) Families
(C) Vamsha	(III) People
(D) Jana	(IV) Lineage

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(2) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)
(3) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (III)
(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (II), (D) - (I)

SPACE FOR ROUGH WORK

6. **ਸੂਚੀ-I** ਦਾ ਮਿਲਾਨ **ਸੂਚੀ-II** ਨਾਲ ਕਰੋ :

ਸੂਚੀ-I	**ਸੂਚੀ-II**
(A) ਪਾਟਲੀਪੁੱਤਰ	(I) ਰਾਜਗੀਰ ਬਿਹਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਨਾਮ
(B) ਰਾਜਗਾਹ	(II) ਵਰਤਮਾਨ ਤੱਟਵਰਤੀ ਓਡੀਸ਼ਾ
(C) ਕਲਿੰਗਾ	(III) ਅੱਜ ਦਾ ਪਟਨਾ
(D) ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ	(IV) ਕੌਟਿਲਿਆ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) (A) - (III), (B) - (I), (C) - (II), (D) - (IV)
(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)
(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)
(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

7. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਹੈ ?

(A) ਮਹਾਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 1,00,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਲੋਕ ਹਨ ।

(B) ਮਹਾਭਾਰਤ ਬਾਲਮੀਕੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ।

(C) ਵੀ.ਐੱਸ. ਸੁਕਥੰਕਰ ਮਹਾਭਾਰਤ ਦੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੰਸਕਰਣ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

(D) ਮਹਾਭਾਰਤ ਦੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਿੱਚ 47 ਸਾਲ ਲੱਗੇ ।

(E) ਮਹਾਭਾਰਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੰਸਕਰਣ 13,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਸੀ ।

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) ਸਿਰਫ (A) ਅਤੇ (B)
(2) ਸਿਰਫ (B) ਅਤੇ (E)
(3) ਸਿਰਫ (A), (C), (D) ਅਤੇ (E)
(4) ਸਿਰਫ (B) ਅਤੇ (C)

8. **ਸੂਚੀ-I** ਦਾ ਮਿਲਾਨ **ਸੂਚੀ-II** ਨਾਲ ਕਰੋ :

ਸੂਚੀ-I	**ਸੂਚੀ-II**
(A) ਕੁਲ	(I) ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨੈੱਟਵਰਕ/ਸਮੂਹ
(B) ਜਾਤੀ	(II) ਪਰਿਵਾਰ
(C) ਵੰਸ਼/ਵਾਮਸ਼ਾ	(III) ਲੋਕ
(D) ਜਨ	(IV) ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(2) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)
(3) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (III)
(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (II), (D) - (I)

9. Match **List-I** with **List-II** :

List-I	List-II
(A) Meghe Dhaka Tara	(I) Govind Nihalani
(B) Garam Hawa	(II) Habib Tanvir
(C) Tamas	(III) Ritvik Ghatak
(D) Jis Lahore Nahin Vekhya O Jamya-e-nai	(IV) M.S. Sathyu

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)

(2) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(4) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (III)

10. Who was the first woman to be ordained as bhikkhuni ?

(1) Sigala (2) Karuni Pajapati

(3) Mahapajapati Gotami (4) Punna

11. Who amongst the following were the principal deities of the Vedic pantheon ?

(1) Brahma, Vishnu, Shiva (2) Vishnu, Shiva, Indra

(3) Agni, Indra, Soma (4) Agni, Varuna, Indra

12. Which of the following statements are ***not*** correct ?

(A) *Vinay Pitaka* does not describe the rules for monks.

(B) Buddhism grew only after the death of Buddha.

(C) *Sutta Pitaka* are the verses composed by bhikkunis.

(D) Punna was a rich land-lady.

(E) The word Chaitya may have been derived from the word chita.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (D) and (E) only (2) (A), (B) and (D) only

(3) (C) and (E) only (4) (B), (D) and (E) only

SPACE FOR ROUGH WORK

9. **ਸੂਚੀ-I** ਦਾ ਮਿਲਾਨ **ਸੂਚੀ-II** ਨਾਲ ਕਰੋ :

ਸੂਚੀ-I	**ਸੂਚੀ-II**
(A) ਮੇਘੇ ਢਾਕਾ ਤਾਰਾ	(I) ਗੋਵਿੰਦ ਨਿਹਲਾਨੀ
(B) ਗਰਮ ਹਵਾ	(II) ਹਬੀਬ ਤਨਵੀਰ
(C) ਤਮਸ	(III) ਰਿਤਵਿਕ ਘਟਕ
(D) ਜਿਸ ਲਾਹੌਰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਓਹ-ਜੰਮਿਆ-ਈ- ਨਹੀਂ	(IV) ਐੱਮ.ਐੱਸ. ਸਾਥਯੂ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)
(2) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)
(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(4) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (III)

10. ਭਿੱਖੂਨੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਔਰਤ ਕੌਣ ਸੀ ?

(1) ਸਿਗਾਲਾ
(2) ਕਰੁਨੀ ਪਜਾਪਤੀ
(3) ਮਹਾਪਜਾਪਤੀ ਗੌਤਮੀ
(4) ਪੁੰਨਾ

11. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੈਦਿਕ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ/ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਵਤਾ ਕੌਣ ਸਨ ?

(1) ਬ੍ਰਹਮਾ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ, ਸ਼ਿਵ
(2) ਵਿਸ਼ਨੂੰ, ਸ਼ਿਵ, ਇੰਦਰ
(3) ਅਗਨੀ, ਇੰਦਰ, ਸੋਮਾ
(4) ਅਗਨੀ, ਵਰੁਣ, ਇੰਦਰ

12. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ***ਨਹੀਂ*** ਹੈ ?

(A) *ਵਿਨੈ ਪਿਟਕ* ਨੇ ਭਿਖਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ।
(B) ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਬੁੱਧ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੋਇਆ ।
(C) *ਸੁਤ ਪਿਟਕ* ਭਿੱਕੂਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ।
(D) ਪੁੰਨਾ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਿਨ ਸੀ ।
(E) ਚੈਤਯ ਸ਼ਬਦ ਚੀਤਾ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) ਸਿਰਫ (D) ਅਤੇ (E)
(2) ਸਿਰਫ (A), (B) ਅਤੇ (D)
(3) ਸਿਰਫ (C), ਅਤੇ (E)
(4) ਸਿਰਫ (B), (D) ਅਤੇ (E)

13. Madras, Bombay and Calcutta were the anglicised names of _____ where the British first set up trading posts.

(1) Cities (2) Villages (3) Towns (4) Capitals

14. Which of the following statements are correct ?

(A) Guru Arjan compiled Guru Nanak's hymns in the Adi Granth Sahib.

(B) Guru Tegh Bahadur laid the foundation of the Khalsa Panth.

(C) Guru Nanak composed the Guru Granth Sahib.

(D) Mirabai was a Maratha princess.

(E) Mirabai was a Rajput princess.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) and (D) only (2) (C) and (D) only

(3) (B) and (C) only (4) (A) and (E) only

15. Which Sufi teacher was also known as the 'Gharib Nawaz' ?

(1) Shaikh Nizamuddin Auliya (2) Khwaja Muinuddin

(3) Amir Khusrau (4) Shaikh Qutbuddin Bakhtiyar Kaki

16. Lord Jagannatha is a form of which God ?

(1) Surya (2) Vishnu (3) Shiva (4) Brahma

17. Which among the following travellers visited the city of Vijayanagara during the 15th century ?

(A) Domingo Paes

(B) Abdur Razzaq

(C) Afanasii Nikitin

(D) Fernao Nuniz

(E) Nicolo de Conti

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (B), (C) and (E) only (2) (C), (D) and (E) only

(3) (A), (B) and (D) only (4) (B), (C) and (D) only

SPACE FOR ROUGH WORK

13. ਮਦਰਾਸ, ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ _____ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਾਮ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਪਾਰਕ ਚੌਕੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ।

(1) ਸ਼ਹਿਰਾਂ (2) ਪਿੰਡਾਂ (3) ਕਸਬਿਆਂ (4) ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ

14. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਹੈ ?

(A) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਭਜਨ ਸੰਕਲਿਤ ਕੀਤੇ।

(B) ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ।

(C) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ।

(D) ਮੀਰਾਬਾਈ ਇੱਕ ਮਰਾਠਾ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਸੀ।

(E) ਮੀਰਾਬਾਈ ਇੱਕ ਰਾਜਪੂਤ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਸੀ।

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) ਸਿਰਫ (A) ਅਤੇ (D) (2) ਸਿਰਫ (C) ਅਤੇ (D)

(3) ਸਿਰਫ (B) ਅਤੇ (C) (4) ਸਿਰਫ (A) ਅਤੇ (E)

15. ਕਿਸ ਸੂਫੀ ਗੁਰੂ ਨੂੰ 'ਗਰੀਬ ਨਵਾਜ਼' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ?

(1) ਸ਼ੇਖ ਨਿਜ਼ਾਮੂਦੀਨ ਔਲੀਆ (2) ਖਵਾਜਾ ਮੁਇਨੂਦੀਨ

(3) ਅਮੀਰ ਖੁਸਰੋ (4) ਸ਼ੇਖ ਕੁਤੁਬੁਦੀਨ ਬਖਤਿਆਰ ਕਾਕੀ

16. ਭਗਵਾਨ ਜਗਨਨਾਥ ਕਿਸ ਦੇਵਤਾ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ?

(1) ਸੂਰਯ (2) ਵਿਸ਼ਨੂੰ (3) ਸ਼ਿਵ (4) ਬ੍ਰਹਮਾ

17. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਯਾਤਰੀ ਨੇ 15ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਵਿਜੈਨਗਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ?

(A) ਡੋਮਿੰਗੋ ਪੇਸ (B) ਅਬਦੁਰ ਰਜ਼ਾਕ

(C) ਅਫਾਨਾਸੀ ਨਿਕਿਤਿਨ (D) ਫਰਨਾਓ ਨੁਨੀਜ਼

(E) ਨਿਕੋਲੋ ਦੇ ਕੋਂਟੀ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) ਸਿਰਫ (B), (C) ਅਤੇ (E) (2) ਸਿਰਫ (C), (D) ਅਤੇ (E)

(3) ਸਿਰਫ (A), (B), ਅਤੇ (D) (4) ਸਿਰਫ (B), (C) ਅਤੇ (D)

SPACE FOR ROUGH WORK

18. Match **List-I** with **List-II** :

List-I	List-II
(A) Terracotta models of plough	(I) Kalibangan
(B) Ploughed field	(II) Shortughai
(C) Traces of canals	(III) Dholavira
(D) Water reservoirs	(IV) Cholistan

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (IV), (B) - (I), (C) - (II), (D) - (III)

(2) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(4) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)

19. Who, amongst the following, founded the Vijayanagara Empire ?

(1) Krishnadeva Raya

(2) Harihara and Bukka

(3) Raja Raya

(4) Rajendra II

20. Match **List-I** with **List-II** :

List-I	List-II
(A) Shell	(I) Shortughai
(B) Lapis-Lazuli	(II) Nageshwar
(C) Carnelian	(III) South Rajasthan
(D) Steatite	(IV) Lothal

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

(2) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (III)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(4) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)

SPACE FOR ROUGH WORK

18. **ਸੂਚੀ-I** ਦਾ ਮਿਲਾਨ **ਸੂਚੀ-II** ਨਾਲ ਕਰੋ :

ਸੂਚੀ-I	**ਸੂਚੀ-II**
(A) ਹਲ ਦੇ ਟੈਰਾਕੋਟਾ ਮਾਡਲ	(I) ਕਾਲੀਬੰਗਨ
(B) ਵਾਹਿਆ ਹੋਇਆ ਖੇਤ	(II) ਸ਼ੌਰਤੁਗਈ
(C) ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ	(III) ਢੋਲਾਵੀਰਾ
(D) ਪਾਣੀ ਦੇ ਭੰਡਾਰ	(IV) ਚੋਲਿਸਤਾਨ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) (A) - (IV), (B) - (I), (C) - (II), (D) - (III)
(2) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)
(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(4) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)

19. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੇ ਵਿਜੈਨਗਰ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ?

(1) ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਰਾਏ
(2) ਹਰੀਹਾਰਾ ਅਤੇ ਬੁੱਕਾ
(3) ਰਾਜਾ ਰਾਏ
(4) ਰਾਜਿੰਦਰ II

20. **ਸੂਚੀ-I** ਦਾ ਮਿਲਾਨ **ਸੂਚੀ-II** ਨਾਲ ਕਰੋ :

ਸੂਚੀ-I	**ਸੂਚੀ-II**
(A) ਸ਼ੈੱਲ	(I) ਸ਼ੌਰਤੁਗਈ
(B) ਲੈਪਿਸ-ਲਾਜ਼ੂਲੀ	(II) ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ
(C) ਕਾਰਨੀਲੀਅਨ	(III) ਦੱਖਣੀ ਰਾਜਸਥਾਨ
(D) ਸਟੈਟਾਈਟ	(IV) ਲੋਥਲ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)
(2) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (III)
(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(4) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)

21. Match **List-I** with **List-II** :

List-I	List-II
(A) Mahals	(I) Territorial unit
(B) Pahariyas and Santhals	(II) Permanent Settlement
(C) 1793	(III) Rajmahal hills
(D) Taluq	(IV) Estates

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(2) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)
(3) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (I), (D) - (II)
(4) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (III)

22. Which of the following statements are correct ?

(A) Moneylenders were called 'dikus'.

(B) Zamindars hired the Santhals to reclaim land.

(C) Santhals were merchants.

(D) Land of the Santhals was demarcated as 'Damin-i-koh'.

(E) Santhals charged heavy land revenue from dikus moneylenders.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (C) only
(2) (C) and (E) only
(3) (A), (B) and (D) only
(4) (C) and (D) only

23. Which of the following statements are true about the zamindars ?

(A) Milkiyat lands were cultivated for the general use of the people.

(B) Zamindars could sell, bequeath or mortgage the milkiyat lands.

(C) Zamindars collected revenue on behalf of themselves.

(D) Most Zamindars had fortresses as well as armed contingent.

(E) Control over military resources was another source of power for the Zamindars.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (D) and (E) only
(2) (C), (D) and (E) only
(3) (A), (B) and (C) only
(4) (B), (D) and (E) only

SPACE FOR ROUGH WORK

21. **ਸੂਚੀ-I** ਦਾ ਮਿਲਾਨ **ਸੂਚੀ-II** ਨਾਲ ਕਰੋ :

ਸੂਚੀ-I	**ਸੂਚੀ-II**
(A) ਮਹਿਲ	(I) ਖੇਤਰੀ ਇਕਾਈ
(B) ਪਹਾੜੀ ਆਂ ਅਤੇ ਸੰਥਾਲ	(II) ਸਥਾਈ ਬੰਦੋਬਸਤ
(C) 1793	(III) ਰਾਜਮਹਿਲ ਪਹਾੜੀਆਂ
(D) ਤਾਲੁਕ	(IV) ਅਸਟੇਟ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(2) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)
(3) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (I), (D) - (II)
(4) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (III)

22. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਕਥਨ ਸਹੀ ਹਨ ?

(A) ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡਿਕੁਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ।

(B) ਜ਼ਮੀਨਦਾਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਥਾਲਾਂ ਨੂੰ ਭਾੜੇ ਤੇ ਲਿਆ ।

(C) ਸੰਥਾਲ ਵਪਾਰੀ ਸਨ ।

(D) ਸੰਥਾਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਨੂੰ ਦਾਮਿਨ-ਏ-ਕੋਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

(E) ਸੰਥਾਲਾਂ ਨੇ ਡਿਕੁ ਦੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ।

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) ਸਿਰਫ਼ (A), (B) ਅਤੇ (C)
(2) ਸਿਰਫ਼ (C) ਅਤੇ (E)
(3) ਸਿਰਫ਼ (A), (B) ਅਤੇ (D)
(4) ਸਿਰਫ਼ (C) ਅਤੇ (D)

23. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਕਥਨ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਹਨ ?

(A) ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮਲਕੀਅਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ।

(B) ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ ਮਲਕੀਅਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਵਸੀਅਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਸਨ ।

(C) ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ।

(D) ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾ ਵੀ ਸੀ ।

(E) ਫੌਜੀ ਸਰੋਤਾਂ ਉੱਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਸੀ ।

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) ਸਿਰਫ (A), (D) ਅਤੇ (E)
(2) ਸਿਰਫ (C), (D) ਅਤੇ (E)
(3) ਸਿਰਫ (A), (B), ਅਤੇ (C)
(4) ਸਿਰਫ (B), (D) ਅਤੇ (E)

24. Kauravas and Pandavas belonged to which ruling family ?

(1) Kuru (2) Panchal (3) Magadha (4) Vatsa

25. Which report reproduced zamindars' and ryots' petitions as appendices for consideration of the British Parliament ?

(1) The First Report
(2) The Seventh Report
(3) The Sixth Report
(4) The Fifth Report

26. The rebel leaders issued Proclamations and few _____ to propagate their ideas during the 1857 revolt. Fill in the blank with the correct answer from the options given below :

(1) Cartridges
(2) Ishtahars
(3) Sepoys
(4) Taluqdars

27. In 1857 "the life has gone out of the body" was said in reference to which state ?

(1) Jhansi
(2) Awadh
(3) Kanpur
(4) Delhi

28. Which of the following statements are correct ?

(A) Bell of arms was a store room in which weapons were kept.

(B) The army of Awadh supported the British.

(C) Firangi is a term of Persian origin applied to the British by the rebels.

(D) The 7th Awadh Irregular Cavalry accepted the new cartridges in early May.

(E) Local leaders emerged, urging peasants, zamindars and tribals to revolt.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (C) only

(2) (B) and (D) only

(3) (A), (C) and (E) only

(4) (D) and (E) only

SPACE FOR ROUGH WORK

24. ਕੌਰਵ ਅਤੇ ਪਾਂਡਵ ਕਿਸ ਸ਼ਾਸਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਨ ?

(1) ਕੁਰੂ (2) ਪੰਚਾਲ (3) ਮਗਧ (4) ਵਾਤਸਾ

25. ਕਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ ਅਤੇ ਹਲਵਾਹਕਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੰਸਦ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਅੰਤਿਕਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ?

(1) ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ (2) ਸੱਤਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ

(3) ਛੇਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (4) ਪੰਜਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ

26. ਬਾਗੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ 1857 ਦੇ ਵਿਦਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ _____ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ।

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ :

(1) ਕਾਰਤੂਸ (2) ਇਸ਼ਤਹਾਰ

(3) ਸਿਪਾਹੀ (4) ਤਾਲੁਕਦਾਰ

27. 1857 ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ "ਜੀਵਨ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ" ?

(1) ਝਾਂਸੀ (2) ਅਵਧ (3) ਕਾਨਪੁਰ (4) ਦਿੱਲੀ

28. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਕਥਨ ਸਹੀ ਹਨ ?

(A) ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਘੰਟੀ ਇੱਕ ਭੰਡਾਰ ਕਮਰਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ।

(B) ਅਵਧ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ।

(C) ਫਿਰੰਗੀ ਫ਼ਾਰਸੀ ਮੂਲ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜੋ ਵਿਦਰੋਹੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

(D) ਸੱਤਵੇਂ ਅਵਧ ਅਨਿਯਮਿਤ ਘੋੜਸਵਾਰ ਸੈਨਾ ਨੇ ਮਈ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਕਾਰਤੂਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਏ ।

(E) ਸਥਾਨਕ ਆਗੂ ਉੱਭਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬਗਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ।

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) ਸਿਰਫ (A), (B) ਅਤੇ (C) (2) ਸਿਰਫ (B) ਅਤੇ (D)

(3) ਸਿਰਫ (A), (C) ਅਤੇ (E) (4) ਸਿਰਫ (D) ਅਤੇ (E)

29. Match **List-I** with **List-II** :

List-I	List-II
(A) Nana Sahib	(I) Awadh
(B) Rani Lakshmi Bai	(II) Arrah
(C) Kunwar Singh	(III) Kanpur
(D) Birjis Qadr	(IV) Jhansi

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(2) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(3) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (II), (D) - (I)

(4) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (III), (D) - (IV)

30. Who was the leader of the Santhal Revolt of 1855-56 ?

(1) Birsa Munda (2) Gonoo (3) Sidhu Manjhi (4) Shah Mal

31. Who fought in the famous Battle of Chinhat in which the British forces under Henry Lawrence were defeated ?

(1) Shah Mal (2) Maulvi Ahmadullah Shah

(3) Birjis Qadr (4) Kunwar Singh

32. Who was the Commissioner of Lucknow when the rebels besieged it during the Revolt of 1857 ?

(1) Colin Campbell (2) Henry Lawrence

(3) James Outram (4) Henry Havelock

33. The Sunset Law was associated with

(1) Zamindari System/Permanent Settlement (2) British Navy

(3) Imperial Court (4) Freedom Movement

34. During his 'Salt March' Gandhiji began walking towards the ocean from his ashram, located at _____.

Fill in the blank with the correct answer from the options given below :

(1) Ahmedabad (2) Sabarmati (3) Wardha (4) Kochrab

SPACE FOR ROUGH WORK

29. **ਸੂਚੀ-I** ਦਾ ਮਿਲਾਨ **ਸੂਚੀ-II** ਨਾਲ ਕਰੋ :

ਸੂਚੀ-I	**ਸੂਚੀ-II**
(A) ਨਾਨਾ ਸਾਹਿਬ	(I) ਅਵਧ
(B) ਰਾਣੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਬਾਈ	(II) ਆਰਾ
(C) ਕੁੰਵਰ ਸਿੰਘ	(III) ਕਾਨਪੁਰ
(D) ਬਿਰਜਿਸ ਕਦਰ	(IV) ਝਾਂਸੀ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(2) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)
(3) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (II), (D) - (I)
(4) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (III), (D) - (IV)

30. 1855-56 ਦੇ ਸੰਥਾਲ ਵਿਦਰੋਹ ਦਾ ਆਗੂ ਕੌਣ ਸੀ ?

(1) ਬਿਰਸਾ ਮੁੰਡਾ (2) ਗੋਨੂ (3) ਸਿੱਧੂ ਮਾਂਝੀ (4) ਸ਼ਾਹ ਮਲ

31. ਚਿਨਹਾਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੜਾਈ ਕਿਸ ਨੇ ਲੜੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੈਨਰੀ ਲਾਰੈਂਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ?

(1) ਸ਼ਾਹ ਮਲ
(2) ਮੌਲਵੀ ਅਹਿਮਦਉੱਲਾ ਸ਼ਾਹ
(3) ਬਿਰਜੀਸ ਕਦਰ
(4) ਕੁੰਵਰ ਸਿੰਘ

32. ਲਖਨਊ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੌਣ ਸੀ ਜਦੋਂ 1857 ਦੇ ਵਿਦਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਬਾਗੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਸੀ ?

(1) ਕੋਲਿਨ ਕੈਂਪਬੈਲ
(2) ਹੈਨਰੀ ਲਾਰੈਂਸ
(3) ਜੇਮਜ਼ ਆਊਟਰਮ
(4) ਹੈਨਰੀ ਹੈਵਲੌਕ

33. ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ :

(1) ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਸਿਸਟਮ/ਸਥਾਈ ਬੰਦੋਬਸਤ
(2) ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਜਲ ਸੈਨਾ
(3) ਸ਼ਾਹੀ ਅਦਾਲਤ
(4) ਆਜ਼ਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨ

34. ਆਪਣੇ "ਸਾਲਟ ਮਾਰਚ" ਦੌਰਾਨ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਸ਼ਰਮ ਤੋਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਤੁਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ _____ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ :

(1) ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ (2) ਸਾਬਰਮਤੀ (3) ਵਰਧਾ (4) ਕੋਚਰਬ

35. Mahatma Gandhi's Salt March was notable as the first nationlist activity focused on _____.

(1) Women
(2) Lord Irwin
(3) Subhas Chandra Bose
(4) 15 March, 1930

36. "Purna Swaraj" as the goal of nationalism in India was aimed to achieve _____ .

(1) Partial freedom
(2) Complete independence
(3) Indian identity
(4) Partition

37. Which of the following statements of Gandhiji made at the opening of Banaras Hindu University are true ?

(A) Gandhiji charged the Indian elite with a lack of concern for the labouring poor.

(B) Gandhiji was not worried about the contrast between the "richly bedecked noblemen" and millions of poor Indians.

(C) Gandhiji said, "Our salvation can only come through lawyers, doctors and rich landlords."

(D) Gandhiji emphasised that farmers are going to secure the salvation of India.

(E) Gandhiji told the privileged invitees, "Strip yourself of this jewellery and hold it in trust for your countrymen."

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (C) only
(2) (C), (D) and (E) only
(3) (B), (C), and (D) only
(4) (A), (D) and (E) only

38. Match **List-I** with **List-II** :

List-I	**List-II**
(A) Khilafat Movement	(I) Mahatma Gandhi's biographer
(B) Jallianwala Bagh Massacre	(II) Turkish ruler
(C) Kemal Ataturk	(III) 1919
(D) Louis Fisher	(IV) 1919-1920

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(2) (A) - (I), (B) - (IV), (C) - (II), (D) - (III)

(3) (A) - (III), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (II)

(4) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)

SPACE FOR ROUGH WORK

35. ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਨਮਕ ਮਾਰਚ _____ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਪਹਿਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ।

(1) ਔਰਤਾਂ
(2) ਲਾਰਡ ਇਰਵਿਨ
(3) ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ
(4) 15 ਮਾਰਚ 1930

36. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੇ ਟੀਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ "ਪੂਰਨ ਸਵਰਾਜ" ਦਾ ਉਦੇਸ਼ _____ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ?

(1) ਅੰਸ਼ਕ ਆਜ਼ਾਦੀ
(2) ਪੂਰਨ ਸੁਤੰਤਰਤਾ
(3) ਭਾਰਤੀ ਪਛਾਣ
(4) ਵੰਡ

37. ਬਨਾਰਸ ਹਿੰਦੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਕਥਨ ਸਹੀ ਹਨ ?

(A) ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਉੱਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ।
(B) ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਅਮੀਰ, ਅਮੀਰਾਂ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਗ਼ਰੀਬ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਫ਼ਰਕ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ।
(C) ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਸਾਡੀ ਮੁਕਤੀ ਸਿਰਫ ਵਕੀਲਾਂ, ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ।"
(D) ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ।
(E) ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੋਰ ਤੇ ਸੱਦੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇਹ ਗਹਿਣਾ ਹਟਾਓ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਲਈ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ ।"

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) ਸਿਰਫ (A), (B) ਅਤੇ (C)
(2) ਸਿਰਫ (C), (D) ਅਤੇ (E)
(3) ਸਿਰਫ (B), (C), ਅਤੇ (D)
(4) ਸਿਰਫ (A), (D) ਅਤੇ (E)

38. **ਸੂਚੀ-I** ਦਾ ਮਿਲਾਨ **ਸੂਚੀ-II** ਨਾਲ ਕਰੋ :

ਸੂਚੀ-I	**ਸੂਚੀ-II**
(A) ਖਿਲਾਫਤ ਅੰਦੋਲਨ	(I) ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਜੀਵਨੀਕਾਰ
(B) ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ	(II) ਤੁਰਕੀ ਦਾ ਸ਼ਾਸਕ
(C) ਕਮਲ ਅਤਾਤੁਰਕ	(III) 1919
(D) ਲੂਈ ਫਿਸ਼ਰ	(IV) 1919-1920

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(2) (A) - (I), (B) - (IV), (C) - (II), (D) - (III)
(3) (A) - (III), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (II)
(4) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)

39. Who was the Judge who presided over Gandhiji's trial after the withdrawal of the Non-Cooperation Movement ?

(1) Justice C.N. Broomfield (2) Justice William Hodges

(3) Justice Joseph Noel (4) Justice Thomas Barker

40. When were separate electorates first created by the British Colonial Government ?

(1) 1919 (2) 1923 (3) 1909 (4) 1907

Read the passage and answer the five questions that follow.

Mughal chronicles, especially the *Akbar Nama,* written by Abu'l Fazl, have bequeathed a vision of empire in which agency rests almost solely with the emperor, while the rest of the kingdom has been portrayed as following his orders. Yet if we look more closely at the rich information, these histories provide information about the apparatus of the Mughal State from which we may be able to understand the ways in which the imperial organization was dependent on several different institutions to be able to function effectively. One important pillar of the Mughal State was the nobility.

41. Mughal chronicles viewed the emperors as supreme sovereign because

(1) Nobility wanted him to be one.

(2) Vision of empire viewed the emperor as the sole ruler.

(3) Chronicles were a rich source of history.

(4) Imperial administration was weak.

42. Which section of the Mughal Court was viewed as very significant ?

(1) Imperial vision (2) The Empire

(3) Nobility (4) Mughal Chronicles

43. Which chronicle says that the entire kingdom has to follow the king's orders ?

(1) *Urdu Akhbar* (2) *Badshah Nama*

(3) *Akbar Nama* (4) *Kitabkhana*

44. The Mughal imperial administrative apparatus was effectively dependent on _____ .

(1) Travellers (2) Nobles (3) Masses (4) Mir Bakshi

45. Who is the author of *Akbar Nama* ?

(1) Chandrabhan Barahman (2) Muhammad Kazim

(3) Lahori (4) Abu'l Fazl

SPACE FOR ROUGH WORK

39. ਉਹ ਜੱਜ ਕੌਣ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਸਹਿਯੋਗ ਅੰਦੋਲਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ?

(1) ਜਸਟਿਸ ਸੀ.ਐੱਨ. ਬਰੂਮਫੀਲਡ (2) ਜਸਟਿਸ ਵਿਲੀਅਮ ਹੋਜਜ਼

(3) ਜਸਟਿਸ ਜੋਸਫ ਨੇਏਲ (4) ਜਸਟਿਸ ਥਾਮਸ ਬਾਰਕਰ

40. ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵੱਖਰੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਕਦੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ?

(1) 1919 (2) 1923 (3) 1909 (4) 1907

ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

ਮੁਗਲ ਇਤਹਾਸ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਬੁਲ ਫਜ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ 'ਅਕਬਰ ਨਾਮਾ', ਨੇ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏਜੰਸੀ ਲਗਭਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਾਟ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਮੀਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਨੇੜਿਓਂ ਵੇਖੀਏ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਦੇ ਉਪਕਰਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਾਹੀ ਸੰਗਠਨ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਥੰਮ੍ਹ ਕੁਲੀਨਤਾ ਸੀ।

41. ਮੁਗਲ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਬਉੱਚ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿਉਂਕਿ

(1) ਕੁਲੀਨਤਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਹੋਵੇ।

(2) ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੇ ਸਮਰਾਟ ਨੂੰ ਇਕਲੌਤਾ ਸ਼ਾਸਕ ਮੰਨਿਆ।

(3) ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ, ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਮੀਰ ਸਰੋਤ ਸਨ।

(4) ਸ਼ਾਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ।

42. ਮੁਗਲ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਕਿਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ?

(1) ਸ਼ਾਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ (2) ਸਾਮਰਾਜ

(3) ਸਰਬਉੱਚਤਾ/ਕੁਲੀਨਤਾ (4) ਮੁਗਲ ਇਤਿਹਾਸ

43. ਕਿਹੜਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ?

(1) *ਉਰਦੂ ਅਖ਼ਬਾਰ* (2) *ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਾਮਾ* (3) *ਅਕਬਰ ਨਾਮਾ* (4) *ਕਿਤਾਬਖਾਨਾ*

44. ਮੁਗਲ ਸ਼ਾਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਤੰਤਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ _____ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ।

(1) ਯਾਤਰੀਆਂ (2) ਕੁਲੀਨਾ (3) ਸਮੂਹਾਂ (4) ਮੀਰ ਬਖਸ਼ੀ

45. *ਅਕਬਰ ਨਾਮਾ* ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ ?

(1) ਚੰਦਰਭਾਨ ਬਰਹਮਨ (2) ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਜ਼ਿਮ

(3) ਲਾਹੌਰੀ (4) ਅਬੁਲ ਫਜ਼ਲ

SPACE FOR ROUGH WORK

Read the passage and anwer the five questions that follow :

The Constituent Assembly deliberated upon the Indian Constitution, which came into effect on 26 January, 1950. It has the dubious distinction of being the longest in the world. But its length and complexity are perhaps understandable when one considers the country's size and diversity. At Independence, India was not merely large and diverse, but also deeply divided. A Constitution designed to keep the country together, and to take it forward, had necessarily to be an elaborate, carefully-worked-out, and painstakingly drafted document. For one thing, it sought to heal wounds of the past and the present, to make Indians of different classes, castes and communities come together in a shared political experiment. For another, it sought to nurture democratic institutions.

46. When did the Constitution of India come into force ?

(1) 26th January, 1950
(2) 15th August, 1947
(3) 31st January, 1929
(4) 6th November, 1949

47. Why is the Constitution of India described as the longest document in the world ?

(1) It is a painstakingly drafted document.
(2) It is carefully worked out.
(3) It imbibes culture of hierarchy.
(4) The country size and diversity impacted the Constitution length.

48. How can we say that the Constitution of India seeks to unify India ?

(1) It deals with the country's problems.
(2) The area of the subcontinent was under its control.
(3) It was designed to keep the country's divided classes, communities and castes together.
(4) It was to nurture democratic institutions.

49. In which body was the Constitution of India deliberated upon ?

(1) Parliament of India
(2) Through Newspaper coverage
(3) Constituent Assembly
(4) Princely States

50. The nature of the Constitution imbibed the right to _____ .

(1) Cultural Rights
(2) Educational Rights
(3) Equality
(4) Religion

SPACE FOR ROUGH WORK

ਇਸ ਅੰਸ਼ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ 26 ਜਨਵਰੀ 1950 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕੀ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਤਾ ਸ਼ਾਇਦ ਉਦੋਂ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਡੂੰਘੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਵੀ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ, ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ, ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਨੇ ਜਮਹੂਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

46. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ?

(1) 26 ਜਨਵਰੀ 1950 (2) 15 ਅਗਸਤ 1947 (3) 31 ਜਨਵਰੀ 1929 (4) 6 ਨਵੰਬਰ 1949

47. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਿਉਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

(1) ਇਹ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ।

(2) ਇਹ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਇਹ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(4) ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ।

48. ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

(1) ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ।

(2) ਉਪਮਹਾਂਦੀਪ ਦਾ ਖੇਤਰ ਇਸ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਸੀ।

(3) ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਰਗਾਂ, ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ।

49. ਕਿਸ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ?

(1) ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਦ (2) ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਰਾਹੀਂ

(3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ (4) ਸ਼ਾਹੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ

50. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੇ _____ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ।

(1) ਸਭਿਆਚਾਰਕ (2) ਵਿੱਦਿਅਕ

(3) ਸਮਾਨਤਾ (4) ਧਰਮ

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK

Read carefully the following instructions :

8. No candidate will be allowed to leave the OMR Answer Sheet blank. If any OMR Answer Sheet is found blank, it shall be crossed by the Invigilator with his/her signature, mentioning "Cancelled" on it.

9. Do not tear or fold any page of the Test Booklet and OMR Answer Sheet.

10. Candidates are advised to ensure that they fill the correct particulars on the OMR Answer Sheet, i.e., Application No., Roll No., Test Booklet No., Name, Mother's Name, Father's Name and Signature.

11. In case of any discrepancy in any question between English and Hindi/Regional language version, the English version will be considered as the final version for evaluation.

12. Rough work is to be done in the space provided for this purpose in the Test Booklet only.

13. The answers will be evaluated through electronic scanning process. Incomplete or incorrect entries may render the OMR Answer Sheet invalid.

14. Candidates are advised not to fold or make any stray marks on the OMR Answer Sheet. Use of Eraser, Nail, Blade, White Fluid/Whitener, etc., to smudge, scratch or damage in any manner the OMR Answer Sheet during examination is strictly prohibited. Candidature and OMR Answer Sheet of candidates using Eraser, Nail, Blade or White Fluid/Whitener to smudge, scratch or damage in any manner shall be cancelled.

15. There will be one copy of OMR Answer Sheet i.e., the Original Copy. After the examination is over, the candidate shall hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator. The candidate can take away the Test Booklet after the examination is over. If the candidate does not hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator and goes away with the OMR Answer Sheet, his/her candidature shall be cancelled and criminal proceedings shall also be initiated against him/her.

16. Candidates are advised strictly not to carry handkerchief, any mobile phone, any type of watch, belt or wear ornaments like ring, chain, ear-ring, etc., electronic or communication device, pen, pencil, eraser, sharpener and correction fluid to the Examination Centre. If any candidate is found possessing any such item, he/she will not be allowed to enter the examination centre. Possession of a mobile phone or any other aiding material as mentioned above by the candidate in the examination room will be treated as a serious violation and it may lead to cancellation of the candidature and debarring him/her from future examinations.

17. If a candidate violates any instructions or shows any indiscipline or misbehaviour, appropriate action will be taken including cancellation of candidature and debarring from future examinations.

18. Use of electronic/manual calculator is **not** allowed.

ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ :

8. ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਖਾਲੀ ਛੱਡਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਖਾਲੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਇਨਵੀਜੀਲੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾਲ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ 'ਤੇ "ਰੱਦ" ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

9. ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਨੇ ਨੂੰ ਨਾ ਤੇ ਪਾੜੋ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫੋਲਡ ਕਰੋ।

10. ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ 'ਤੇ ਸਹੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ, ਰੋਲ ਨੰਬਰ, ਟੈਸਟ ਬੁੱਕਲੇਟ ਨੰਬਰ, ਨਾਮ, ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਮ, ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ।

11. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ/ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਤਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਰਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

12. ਸਿਰਫ ਟੈਸਟ ਬੁੱਕਲੇਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਮੋਟਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

13. ਜਵਾਬਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਕੈਨਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਧੂਰੀਆਂ ਜਾਂ ਗਲਤ ਐਂਟਰੀਆਂ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

14. ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ 'ਤੇ ਨਾ ਫੋਲਡ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਣਚਾਹੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾ ਬਣਾਉਣ। ਇਰੀਜ਼ਰ, ਨੇਲ, ਬਲੇਡ, ਸਫੈਦ ਤਰਲ/ਵ੍ਹਾਈਟਨਰ, ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੌਰਾਨ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧੱਬੇ, ਸਕ੍ਰੈਚ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ, ਇਰੇਜ਼ਰ, ਨੇਲ, ਬਲੇਡ ਜਾਂ ਸਫੈਦ ਫਲੂਇਡ/ਵਾਈਟਨਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧੱਬੇ, ਸਕ੍ਰੈਚ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

15. ਓ.ਐੱਮ.ਆਰ. ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਯਾਨੀ ਅਸਲ ਕਾਪੀ। ਇਮਤਿਹਾਨ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਟੈਸਟ ਬੁੱਕਲੈੱਟ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਦਾ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

16. ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਰਿਖਿਆ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰੁਮਾਲ, ਮੋਬਾਈਲ ਫ਼ੋਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਘੜੀ, ਬੈਲਟ ਜਾਂ ਗਹਿਣੇ ਜਿਵੇਂ ਅੰਗੂਠੀ, ਚੇਨ, ਕੰਨ-ਰਿੰਗ ਆਦਿ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਜਾਂ ਸੰਚਾਰ ਯੰਤਰ, ਪੈੱਨ, ਪੈਨਸਿਲ, ਇਰੇਜ਼ਰ, ਸ਼ਾਰਪਨਰ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਨਾ ਰੱਖਣ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਿਸੇ ਹਦਾਇਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

18. ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ/ਮੈਨੂਅਲ ਕੈਲਕੁਲੇਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ **ਨਹੀਂ** ਹੈ।